Anul al 55-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL | In România 3 lei | în străinătate 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

Nr. 297 Luni 31 Octombrie 1938
14 Pagini P I I I I

ABONAMENTE
IN ŢARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ŢARA
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
şi UNIV. LITERAR câte
220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
şi UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR
ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Se impune reformarea învăţământului muncitoresc

Statul nostru, prin noua sa structură constituţională şi prin întreg sistemul legislativ în curs de aplicare, a luat o orientare corporativă.

Aceasta înseamnă că accentul care cădea până acum pe politic, legiuitorul vrea să-l mute de aci încolo pe profesiune. Profesiunea ridicată la rang de principiu organizator în stat, profesiunea ca principiu selectiv social, profesiunea ca factor creator de valori morale şi materiale şi chiar ca criteriu politic, se impune tot mai mult în primul plan al vieţii noastre naţionale.

Primele încercări de ajustare a organismului statal la noua doctrină corporatistă s'au făcut, cum era şi firesc, în domeniul muncii, munca fiind element esenţial, definitoriu al profesiunii. Aşa s'a ajuns la noua organizare a vieţii muncitoreşti pe baze pur profesionale. Până ieri muncitorimea română, grupată în acele sindicate marxiste, era considerată ca massă de agitaţie politică şi ca unealtă a revoluţiei mondiale în sânul statului naţional. De aci încolo ea va fi liberată din tirania sindicală şi redată naţiunii prin bresle. Breslele ca factor de educaţie profesională şi ca familii, ca nuclee de solidaritate morală, vor juca un mare rol în desvoltarea economică şi politică a României corporatiste.

Reforma aceasta a muncii e de o importanţă covârşitoare, dar nu trebue să rămână o măsură izolată. Ea trebue urmată de altele, ca astfel să se ajungă la armonizarea în doctrină şi în fapt a tuturor compartimentelor muncii. Cea mai urgentă dintre reformele care trebue să urmeze, după reconstituirea breslelor, e aceea a învăţământului muncitoresc.

Şcoala este aceea care modelează pasta sufletească a neamului. In ea se prepară viitorul generaţiilor. Pe băncile ei fiecare generaţie ia cunoştinţă de misiunea ce are de îndeplinit în ziua de mâine. Cum e şcoala de azi, aşa vor arăta viitorii cetăţeni ai României.

Invăţământul muncitoresc, care are importanta misiune de a desăvârşi educaţia morală şi profesională a massei noastre muncitoare, a ucenicelor şi ucenicilor de azi — lucrătorii şi patronii de mâine, e cu totul insuficient şi distonant faţă de noul ritm al vremii. Considerat până aci ca un lucru de minimă importanţă, conducătorii vieţii muncitoreşti nu i-au dat nici o atenţie. Cartea didactică muncitorească a fost întocmită cum s'a priceput fiecare autor. Personalul didactic, cu onorabile excepţii, în marea lui majoritate a fost recrutat altfel decât după criteriul capacităţii şi al drepturilor. Invăţământul muncitoresc a fost un fel de oficiu de plasare al favoriţilor politici. Astfel s'a ajuns ca elemente cu totul neapte să conducă şi să controleze şcoale şi regiuni întregi şcolare. Sunt, de pildă, inspectoare ale invăţământului muncitoresc de fete recrutate dintre funcţionarele cumularde de pe la diverse instituţii şi ministere...

Din pricina aceasta suferă şi elementele valoroase care sunt ţinute în situaţii precare, căci considerându-se catedrele ca favoruri şi sinecure, profesorii şcoalelor de ucenici sunt plătiţi ca diurnişti, fără a li se socoti anii de serviciu prestaţi în acest învăţământ minor.

Nu e nevoe să argumentăm mai mult necesitatea reformării şcoalei muncitoreşti, fiindcă d. ministru Rallea care e profesor, este, desigur, cel dintâi care se izbeşte de lipsurile şi de incoerenţa ei.

Cartea şi corpul didactic din învăţământul muncitoresc trebue să fie altceva decât ce au fost până acum.

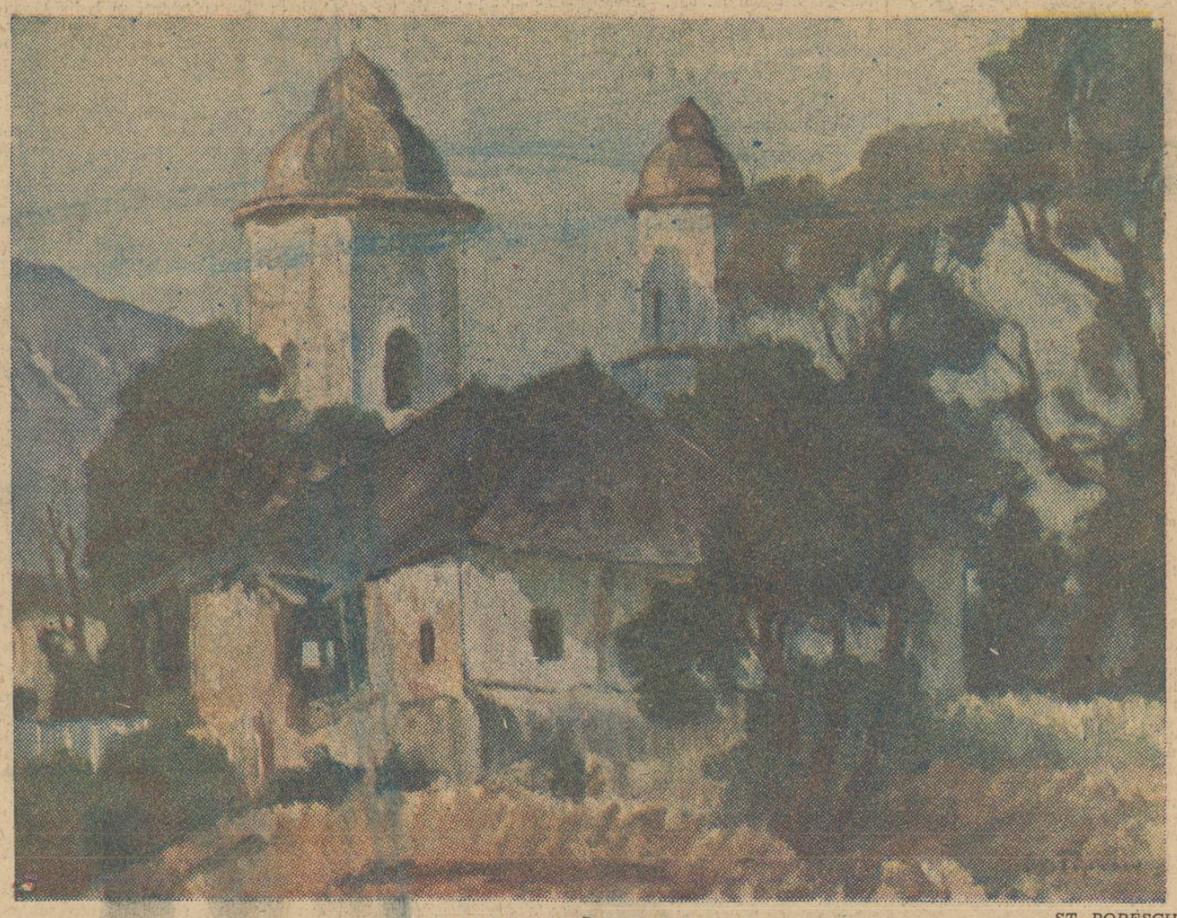

BISERICĂ VECHE — ST. POPESCU

Discursul d-lui Daladier

Discursul rostit de d. Daladier, primul ministru al Franţei, la congresul partidului radical-socialist, este viu comentat de presa mondială. El constitue într'adevăr un însemnat eveniment politic, fiindcă prin conţinutul lui este o indicaţie că d. Daladier e hotărît să îndrepte politica internă — şi până la oarecare punct şi cea externă — pe alte căi decât cele urmate până acum.

Este în deobşte cunoscut şi aproape nimeni nu mai tăgăduieşte faptul nici în Franţa, că aşa cum au decurs lucrurile în politica internă a Franţei sub regimul frontului popular, n'au fost servite interesele cele mai de seamă ale statului. Graba şi uşurinţa cu care au fost introduse anumite reforme sociale au zdruncinat adânc organismul economic şi financiar al statului într'o vreme când atât nevoile interne cât şi evenimentele externe cereau din potrivă o întărire a acestui organism. Ceea ce a fost însă mai grav e că s'a creiat în clasa muncitoare franceză o psihoză specială care nu numai că dăuna bunului mers al activităţii generale şi deci economiei franceze dar — după cum s'a putut constata în timpul din urmă — ameninţă să pue în primejdie resorturile esenţiale ale structurii statului şi însăşi apărarea lui naţională.

Franţa era, pricât de curios ar părea faptul, în întârziere cu multe din reformele sociale. Aceasta de altfel explică şi asentimentul pe care l'a dat, la început, opinia publică franceză, pentru o operă de legiferare în materie socială şi economică în raport cu progresele civilizaţiei şi cu nevoile vieţii clasei muncitoare. Dar, sub influenţa extremei stângi, diferitele guverne ale frontului popular au nesocotit prudenţa care era absolut necesară şi au dat reformelor un caracter revoluţionar, ale cărui urmări n'au întârziat să se producă.

Astăzi atmosfera pare că s'a limpezit. Opinia publică franceză pusă în faţa realităţii începe să-şi dea seama că interesele statului şi ale securităţii lui trebue să primeze şi că salvgardarea lor nu se poate obţine de cât printr'o politică de cumpănire, de ordine, de solidaritate, de muncă şi de prevedere.

D. Daladier prin discursul său a afirmat imperativul unei asemenea politici şi hotărirea sa de a o pune în aplicare.

Acuzaţiile aduse partidului comunist, acuzaţii care sunt considerate de cele mai multe ziare franceze ca o ruptură a frontului popular, dovedesc în orice caz că d. Daladier nu înţelege ca guvernarea sa să mai fie de aci înainte sub presiunea exigenţelor comuniştilor. In deosebi, primul ministru francez a ţinut să afirme cu tărie — şi prin aceasta a exprimat un sentiment care a devenit aproape unanim în Franţa — că nu va mai tolera amestecul străinilor în politica franceză.

In concluziune se poate spune că discursul d-lui Daladier fixează un nou punct de plecare în politica internă a Franţei, pe care primul ministru francez vrea s'o vadă îndrumată pe căile sigure ale muncii şi ale ordinei.

„Necesitatea cea mai poruncitoare este sporirea venitului naţional, deci mărirea producţiei şi a schimburilor prin sforţarea tuturor francezilor, patroni şi muncitori". Aceste cuvinte ale d-lui Daladier rezumă programul activităţii viitoare a guvernului francez.

Şi pentru a accentua şi mai mult imperativul acestei necesităţi, d. Daladier a adăugat fără a-şi ascunde gândul că:

„Refuzându-se ţării munca necesară salvării sale, lucrătorii n'ar putea aduce decât dezordinea şi falimentul şi ar ridica împotriva lor toate forţele naţiunii".

Curg valuri de vin

Buenos Aires, 28 (Rador). — *Vineri după amiază peste 2 milioane litri de vin au fost vărsate de autorităţi în câmpiile provinciei Mendova pentru a împiedica scăderea bruscă a preţului vinului.*

Poliţia a trebuit să intervină deoarece populaţia a încercat să capteze valurile de vin în bazine artificiale.

xxx❖xxx

Doi copii omorâţi de un avion

Varşovia, 28 (Rador). — *Un avion care îşi luase sborul Vineri după amiază depe aerodromul Rymanono, de lângă Lwow, neisbutind să se ridice dela pământ după ce părăsise terenul aerodromului a lovit doi copii ce se jucau pe un câmp alăturat şi i-a omorât pe loc.*

xx❖❖xx

Domnişoara de Pharmare a Camerei franceze fac parte şi d-nele Maryse Bastié, cunoscuta aviatoare şi Guerin-Chiuvet.

xx❖❖xx

Mexicul vinde petrol Italiei

Mexico, 28 (Rador). — *„Associated Press" anunţă că guvernul Mexicului a încheiat cu o firmă italiană un contract pentru vânzare de petrol în valoare de mai multe milioane de dolari.*

NIVELARE

In documentata studiere a realităţilor economice naţionale, biblioteca monetară, economică şi financiară tipărită din imboldul d-lui ministru Mitiţă Constantinescu, guvernator al Băncii Naţionale, găsim, în volumul recent apărut, cifre elocvente cu privire la situaţia funcţionarilor statului.

Din 248.021 funcţionari la stat sunt 181.161 cari au salarii sub 4000 lei lunar brut.

128.166 funcţionari publici trăiesc cu un salariu de sub o sută lei pe zi de fiecare.

Sunt nenumărate argumentele cari pot justifica această stare de lucruri nefericită, pricină iniţială a ispitelor la care e supusă marea massă a funcţionărimei: nevoile mari ale unui stat în refacere, numărul prea mare de salariaţi publici, necesitatea socială de a nu produce perturbări prin reducerea cuantumului numeric funcţionăresc etc.

Această argumentaţie ar fi concludentă dacă nu ar veni cunoscătorii chichiţelor bugetare şi practicilor biurocratice, cari să arate că în timp ce pe hârtie nu au lefuri de 20—34.000 de lei decât 3—400 de mari dregători, ajunşi după ani de muncă în fruntea piramidei sociale, în realitate fiecare instituţie îşi rotunjeşte pentru ai săi beneficii speciale şi extrabugetare.

La „Monetărie", la „Monitorul Oficial", la „Monopolul alcoolului" etc. sunt lucruri curente să se acorde „indemnităţi de activitate", „prime de producţie", „participări la beneficii" etc. cari aduc funcţionarilor obişnuiţi, fără pregătire ori merite speciale, lefuri impozante!

Fostul raportor al bugetului d. C. C. Zamfirescu scria alaltăeri într'un ziar de seară că nu poate fi întocmită lista completă a acestor avantagii suplimentare, de orece ele se fac din fonduri nebugetare AL CĂROR TOTAL ATINGE MILIARDE LEI!

„Numărul directorilor, subdirectorilor şi inspectorilor generali din ministere şi instituţii autonome, cari ating chiar 50.000 lei lunar, a ajuns considerabil. Destul de des găsim alţi funcţionari superiori cari încasează între 50-70.000 de lei, iar unii conducători de instituţii depăşesc chiar 100.000 lei lunar", scrie d-sa.

Trebue rectificat sistemul detestabil de până acum, trebue nivelată şi unificată salarizarea funcţionarilor statului, trebue înlăturat imediat favoritismul scandalos cuibărit în unele instituţii publice care dispun de banul colectivităţii ca de un bun familiar al favoriţilor din acea ramură a administraţiei.

Colectivitatea cere devotament desăvârşit, onestitate absolută şi veghe permanentă şi perceptorului plătit cu 2800 lei şi comisarului-şef plătit cu 3600 lei lunar, dar colectivitatea are datoria să înlăture contrastele de salarizare cari, prin comparaţie, produc o explicabilă şi omenească amărăciune.

Să se controleze cui anume, pe ce bază şi pentru ce se acordă unora participări la beneficii, indemnitate de activitate ori prime de producţie, cari aduc unor mărunţi slujbaşi, la fel cu toţi ceilalţi, salarii mai mari decât ale miniştrilor ori ale înalţilor dregători ai statului!

Ordinea este bazată pe dreptate şi imensa majoritate a mult oropsitei clase funcţionăreşti pretinde o neîntârziată nivelare şi unificare a salariilor.

I. VION

ANIVERSAREA REPUBLICEI TURCEŞTI

Când s'a încheiat armistiţiul dela Mudros, Turcia învinsă şi cu puterile sleite, era considerată de europeni incapabilă de a mai putea juca, în viitor, un rol însemnat în Orient. Şi iată că după câţiva ani un om s'a ridicat în Anatolia, care prin voinţa sa neînduplecată, prin spiritul său clar văzător, prin temperamentul său de luptător şi de animator, a creat o nouă Turcie, pe ruinele celei vechi. Acel om a fost Mustafa Kemal, numit mai târziu, Atatürk, care, în fruntea trupelor anatoliene, a câştigat la 30 August 1922 victoria dela Dumlupinar şi la 24 Iulie 1923, triumful diplomatic dela Lausanne.

Cele două evenimente de ordin militar şi diplomatic au fost temeliile pe care s'a constituit noul stat turcesc, ce s'a numit la început „Guvernul marei adunări naţionale a Turciei" şi în ziua de 29 Octombrie 1923, „Republica Turcă".

Totuşi, puţini au fost aceia care, acum 15 ani, au putut să prevadă opera ce o va îndeplini conducătorul acestei noui republici în domeniul social, politic, economic şi cultural şi progresele uimitoare ce le va face poporul turc chemat la o nouă viaţă.

Reamintim că actualul preşedinte al republicei turceşti a înfiinţat în timpul războiului „Asociaţia pentru apărarea Anatoliei şi Rumeliei", care avea de scop să concentreze toate forţele ţării în vederea apărării independenţii statului. Această asociaţie a fost transformată în 1919 în partid politic, sub numele de

D. KEMAL ATATURK

„Partidul poporului", instrumentul menit să întreprindă lupta în interior şi în exterior, în vederea creării unui stat naţional republican.

Odată republica proclamată şi după abolirea kalifatului, Mustafa Kemal a introdus şi

(Continuare in pag. 2-a)

Pe ce se întemeiază revendicările teritoriale ale Ungariei?

Impotriva principiului etnic. — Cifre comparative maghiare şi cehoslovace

Ziarul „Le Temps" din 25 Oct. c. a publicat o hartă, în care sunt cuprinse teritoriile din Slovacia şi Rusia subcarpatică, ce formează obiectul revendicărilor Ungariei. In aceste teritorii intră şi oraşele Bratislava — capitala Slovaciei — Nytra, Nove Zamky, Lewice, Lucenec, Roznava, Rimavska Sabota, Kosice, din Slovacia; Uzhorod, Munkacevo şi Beregzas, din Rusia subcarpatică. In aceeaş hartă sunt trecute între teritoriile revendicate de unguri şi regiuni din Rusia subcarpatică meridională, de-alungul frontierei româno-cehoslovace.

Pe ce îşi întemeiază Ungaria revendicările sale asupra unor oraşe şi regiuni din Slovacia şi Rusia subcarpatică, când după rezultatele recensămintelor efectuate dela 1919 incoace maghiarii ce locuesc într'însele sunt în minoritate; ba în unele regiuni, cum sunt cele din zona frontierei româno-cehoslovace şi care fac parte din provincia Rusiei subcarpatice, elementul etnic maghiar este aproape inexistent?

Dacă consultăm harta Ungariei întocmită de maghiarul Pal Bàlogh, în anul 1902, în care sunt trasate toate frontierele etnice — maghiare, române, slovace, rutene, etc., — cu indicarea precisă a regiunilor etnice ce aparţin fiecărei naţionalităţi din acea epocă, se poate face uşor dovada că o mare parte din revendicările actuale teritoriale, formulate de guvernul din Budapesta, nu au la baza lor principiul etnic.

Aşa, de ex., în harta lui Bàlogh din 1902 găsim trasate două frontiere etnice în fostul comitat al Maramureşului şi anume în regiunea de nord şi centrală atribuită prin tratatul de pace Cehoslovaciei (Rutenia) şi regiunea de sud atribuită României: frontiera etnică română şi frontiera etnică ruteană. Nu este trecută şi o frontieră etnică maghiară.

De sigur că dacă ar fi existat o populaţie maghiară în această regiune a Maramureşului, Balogh ar fi trasat şi o frontieră etnică maghiară.

Nu numai atât. In harta lui Bàlogh frontiera etnică română este trasată mai la nord de actuala frontieră româno-cehoslovacă, prin înglobarea în zona sa a localităţilor cu populaţiune română.

Şi iată că acum Ungaria pretinde şi o parte din teritoriul Ruteniei de sud, învecinată cu noi, împotriva principiului etnic!

Pe de altă parte, ungurii pretind să se ia în seamă rezultatele recensământului lor din 1910, în oraşele şi regiunile revendicate de ei.

Confruntând rezultatele recensământului ungar din 1910 cu rezultatele primului recensământ cehoslovac din 1919, iată datele privitoare la repartiţia pe naţionalităţi a populaţiei oraşelor Bratislava (Pressburg, Poszon) şi Kosice (Kossa):

	1910 (recens. ungar)	1919 (recens. cehoslov.)
Bratislava		
Slovaci	11.673	26.964
Germani	32.790	30.221
Unguri	31.705	24.377
Ruteni	17	86
Alţii	2.038	1.375
Total	78.223	83.023

Aşa dar, după recensământul ungar din 1910, numărul Slova-

(Continuare in pag. 2-a)

SCRISORI DIN LONDRA

Situaţia in Extremul Orient

de AUGUR

Londra, Octombrie

Cucerirea Cantonului de japonezi ne-a reamintit că interesele Marei Britanii nu sunt limitate la Europa. Imperiul britanic cere să ne ocupăm de el. O nouă situaţie este creată prin cucerirea sigură a Chinei de către Japonia.

Mareşalul Ciang-Kai-Shek, aşa ni se spune, are de gând să se retragă spre interiorul ţării ca să continue lupta împotriva agresorului. Dar i s'au tăiat principalele surse de aprovizionare cu material de război. Căci Hongkong este izolat în insula sa şi ceeace poate veni pe uscat din spre Indochina şi Birmania este cu totul insuficient. Cât despre ajutorul rus, s'a arătat foarte puţin eficace. Rezistenţa organizată în China e zdrobită.

Răposatul Fleuriau, ambasadorul Franţei la Londra, care dela război a contribuit foarte mult la consolidarea înţelegii anglo-franceze, cunoştea de asemenea China, unde stătuse ca ministru la Peking. Zicala lui favorită era că „femeea chineză a învins totdeauna pe cuceritorii ţării sale". In adevăr, chinezii au reuşit totdeauna să domine pe ocrotitorii lor prin uimitoarea lor prolificitate. Totuşi fenomenul absorbţiunii a cerut totdeauna ca să se producă un interval măsurat nu pe ani, ci pe generaţii succesive. Japonia, dacă cucereşte China, se poate aştepta la o lungă perioadă de stăpânire absolută. Nici o iluzie nu e permisă.

Dacă criza din Septembrie ar fi avut rezultat să deslănţuie războiul în Europa, Japonia ar fi fost de partea Germaniei. Ofensiva sa împotriva Hongkong-ului fusese plănuită de multă vreme. Trupele cari au cucerit Cantonul şi escadra care a ajutat la această operaţie, au fost puse în mişcare pentru a ataca citadela influenţei britanice în China.

Numai încape îndoială că Shanghai cu depozitele sale comerciale ar fi fost ocupat în acelaş timp. Acordurile dela Muenchen au contribuit indirect deci ca să ne apere de un război în Extremul Orient. Războiul n'ar fi fost fericit nici pentru Marea Britanie nici pentru Franţa, ele fiind ocupate atunci în Europa. Dar în fond problema nu s'a schimbat. Căci suntem nevoiţi să ţinem seama de faptul că China este condamnată să devină în curând domeniul exclusiv al intereselor comerciale şi industriale japoneze.

Dar partea materială nu înseamnă totul. Mai important este faptul că Japonia înaintează până în pragul Oceanului Indian. Marea bază navală dela Singapore devine un post înaintat, îndărătul căruia e vorba acum de a creia o zonă de securitate pentru flota britanică.

Se vorbeşte mereu de importanţa Mediteranei pentru Marea Britanie. Totuşi, Oceanul Indian este chemat să joace pentru Im-

(Continuare in pagina 2-a)

După ce trupele britanice au ocupat vechiul cartier al Ierusalimului, au operat numeroase arestări printre arabi

Voluntari englezi înapoiaţi din Spania în patrie